

Okos gazdálkodás és oktatóbázis a Kujáni-tanyán...

SZERZŐ: NAGY ZOLTÁN

A Kujáni család neve Bács-Kiskun megye-szerte, de a megyehatárokon túl is egybeforrt a magas szinten művelt és oktatót növényvédelemmel. A Kujáni-tanya pedig – túl az elkötelezett, magas színvonalú gazdálkodáson – mára oktatóközponttá nőtte ki magát, ahol elmélet és gyakorlat bárki számára hozzáférhetően találkozhat, ahol a tanulás és tapasztalatcseré jó hangulatú baráti összejövetelekké nemesedik, és ahová szívesen járnak el a gazdák.

Kujáni László (64) szerint mindez persze nem jöhetett volna létre, ha nincs a felesége – Kujáni Lászlóné Cser Olga –, aki lelki és egyenlő szakmai társa, támogatója és segítője. Mindketten agrár- és növényvédelmi szakmérnökök, akik hivatásuként kezelik és oktatják a növényvédelmet, és tanyájukon példaértékű örömgazdálkodást folytatnak.

Gazdavénával és szakmai érdeklődéssel

Kujáni László Géderlakon született, gazdálkodó családban. Talán említeni sem kell, hogy a munka náluk a gyerekeknek is mindennapos feladat volt, nem lehetett nem megtanulni a gazdálkodás alapjait. Meg kellett dolgozni a család minden tagjának a megélhetésért. A tsz-ben annak idején a fizetés nem, csak munkaelegség jutott, így aztán a háztáji földön megtermelt javak piacozásából éltek, aminek

megszervezése és végrehajtása édesanyja feladata volt.

A gyerek beleszületett tehát a tevékeny munkába, a gazdálkodásba, ami olyan mélyen ivódott bele, hogy nem tudta volna elképzelni az életét később se nélküle. Kujáni László általános iskolás volt, amikor már segédkombajnisként foglalkoztatták a nyári szünidőben, amit még egyetemista korában sem tudott elhagyni. Élvezte a munkát, és módszeresen tanulta is a szakmát, hiszen Kalocsán a mezőgazdasági technikumban végezte a középiskolát. Aztán Mosonmagyaróvárra jelentkezett az Agrártudományi Egyetemre, ahova szintén felvették.

Élvezte a tanulást és az egyetemi éveket, de nem feledkezett meg a munkáról, amely gyakran hazaszóltotta.

Amikor 1976-ban megszerezte a diplomát, akkor Kalocsán, a Fűszerpaprika-kutató Állomáson kezdett dolgozni. Két év után elégalte meg a szerény bérezést és a korlátozott

szakmai területre szorító munkát. Uszódra „igazolt” agrónomusnak, az „Egyetértés” szövetkezetbe, ahol a melléküzemágak – különösen a sóder üzletág – voltak a meghatározók, a szerény hatékonysággal működő alaptervekenység mellett.

Aztán 1979-ben nem tudott ellenállni a csábításnak, és a Bács-Kiskun megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomásra ment dolgozni. Egyidejűleg – későbbi feleségével együtt – Keszthelyen beiratkozott a növényvédő szakmérnöki képzésre. Persze akkor még aligha gondolták, hogy ez a szakterület meghatározó lesz életük további alakulása szempontjából.

Növényvédelemre szakosodva

A növényvédelmi állomás korábban szerződést kötött a szakközépiskolákkal és a szervezésükben tartották a felügyelőket – köztük Kujáni László – a tanfolyamokat. Évente két-

A tanya szakmai kuriózuma az a tanösvény, amelynek mentén 2 200 db növényfaj képviselteti magát

Szívesen fogadnak vásárlókat a tanyán, ahol sokféle kertészeti terméket, elsősorban friss és feldolgozott gyümölcsöt kínálnak

szer indult egy-egy három hónapos kurzus, aztán 1989-től kötelezően belépett a zöldkönyves tanfolyam is. Ez akár tíz tanfolyam megtartását is jelenthette telente, ami hihetetlenül fárasztó volt. Mellette a felügyelői napi munka is folyt, ami különösen a „parlagfű mizéria” időszakában jelentett elviselhetetlenül nagy terhet. A fiatal szakember mégis szorított időt arra, hogy időközben a tápanyag-gazdálkodási szakmérnöki képzésben is részt vegyen Debrecenben, ami tovább növelte szakmai rálátását a gazdálkodásra.

Kujáni László egyébként már a '80-as években törekedett arra, hogy saját földet, ültetvényt vásároljon, így jutott 1,5 ha területhez, ahol őszibarackot ültetett; Orgoványban szőlővel foglalkozott, Izsákon almaültetvényt bérelt. 1993-ban pedig Géderlakon kivették a tsz-ből a földet, ahol 100 ha jelentett utána művelési kötelezettséget.

Mindezek a törekvések már a rendszerváltás utáni átalakulás, átrendeződés és egyre növekvő bizonytalanság jegyében születtek, ami nem is bizonyult alaptalan feltevésnek. Ekkor azonban még javában tartott a növényvédő felügyelői munka, nagy volt a terhelés, de a szakmai fejlődés és lendület egy pillanatra sem állt meg. Sok volt a régi érában a kistermelő, és szakszövetkezetek működtek, ahol komoly ismerethiánnyal küzdöttek, nagy igény volt tehát a szaktanácsadásra, a helyes növényvédelmi gyakorlatra. Egészen 2011-ig tartott ez a munka, amikor Kujáni László korengedménnyel nyugállományba vonult.

No, egy percig se higgye senki, hogy a pihenés szándékával, hiszen a szakmai munka folytatódott a 2003-

tól már működő Kujáni Szaktanácsadó és Termelő Kft. keretein belül. Egy sikeres Sapard-pályázatnak köszönhetően rögtön sikerült beszerezni és telepíteni az első METOS meteorológiai készülékeket. Ennek eredményeképpen lehetett előrejelzéseket adni a termelők felé, és tudományos megalapozottságot elérni a szakmai munkában. Azóta növényvédőszer-forgalmazó cégek támogatásával folynak sikeres továbbképző, ismeretterjesztő tanfolyamok, nagy látogatottság mellett. Szerencsére ez a tevékenység – ahogy korábban is – megosztható családon belül, hiszen a felesége, Cser Olga ugyanolyan szakmai felkészültséggel és tartalommal vezeti a tanfolyamokat. Elismert munka ez, és nagy rá az igény egy olyan megyében, ahol sok gyümölcs- és szőlőültetvény van, sok tulajdonossal, akik nagyon komolyan veszik a szakmai tudás elmélyítését, hiszen a megélhetésük a tét. Az oktatásra pedig jó körülmények között, saját tanyájuk előadótermében van lehetőség.

A tanya egy valódi csoda

1999-ben vásárolta tehát a Kujáni család nagyon idős őslakóktól azt a valamikor uradalmi központnak épült tanyát, ahová a villanyt is csak 1997-ben vezették be, és amelyet azóta is folyamatosan fejlesztenek. A tanya új fejezetet nyitott a család életében, hiszen teljesen a magánszférában kezdtek gondolkodni. Egy idő után azonban már annyira terheltek voltak a főállású munkáik miatt, hogy a tanya körül adódó feladatokból tevőlegesen alig tudták kivenni részüket, csak a „tanyásaikra” – alkalmazottakra – számíthattak.

Az első feladatok között volt a 15 ha terület bekerítése vagyoni védelmi okok miatt, majd pedig 10 ha gyümölcsös – meggy és kajszi – telepítése.

2001-ben viszont a közelben kínáltak 14 ha területet, amelyet megvettek, és hamarosan a jó fagyűrő és bőtermő kékfrankos és csereszegi fűszeres fajtákkal telepítették be. Ezek után a korábbi területek egy részét Kujáni László eladta, vagy bérbe adta annak érdekében, hogy csak a tanyára, a gyümölcsösre és közelben lévő szőlőre tudjon koncentrálni.

Számos szépen felújított és újonnan épített épület alkotja azt az épületegyüttest a tanyán, amelyben már mindennek van helye. Megmaradtak a régi értékek, az üstház, a kemma, a tyúkól, a pince, stb., de vendégház, gépszínek és raktárak is születtek az átalakítások, építések révén. A lakóépület 1912-ben épült vályog-, illetve tömés ház, amelynek hiteles és szakszerű felújítása, bővítése is megtörtént. Kompromisszumokat kellett kötni, de végül sikerült az építészeti hagyományokat megőrizni.

A tanya szakmai kuriózuma az a tanösvény, amelynek mentén nem kevesebb, mint 2200 db – a magyar flórát jellemző – növényfaj képviselteti magát, a mintegy 4 ha erdővel, illetve annak szegélyeként. Lassan körvonalazódik egy kis mezőgazdasági szakköz-múzeum is, persze csak ahogy az idő engedi. Óvodások, általános és középiskolások, de egyetemisták is látogatják a tanösvényt, s a feliratozott táblákon pontos eligazítást kapnak. A terület, illetve a tanösvény kultúr állapotban tartása önmagában is komoly feladatot és állandó munkát jelent. Összességében egy ilyen szépen karbantartott tanya önmagában

is egy kultúrtörténeti csoda, amely minden szempontból egyre inkább felértékelődik...

Rövid élelmiszerlánc program

Mivel a multinacionális cégek meglehetősen bebetonozták már magukat, őket a termékforgalmazás tekintetében általában nem lehet kikerülni. Egy Franciaországból indult kezdeményezés viszont kezd gyökereket verni idehaza is – ami persze nem ismeretlen, és működött is valamilyen –, miszerint a kereskedők kiiktatásával talál egymásra a termelő és a fogyasztó, mindkettőjük megelégedésére. Így az olcsó, távoli országokból származó, bizonytalan eredetű és gyakran szermaradványos termékek háttérbe szoríthatók.

Ez a gyakorlat a személyes kapcsolaton és a bizalmon alapul, és ez maga az „ISO 9001” – magyarázza Kujáni László, aki maga is szívesen fogad érdeklődő vásárlókat a tanyáján, ahol sokféle kertészeti terméket, elsősorban friss és feldolgozott gyümölcsöt kínál. Az Agrárkamara helyi szervezeténél pedig szervezni kezdték a *rövid élelmiszerlánc* elnevezésű piacot, ami egyben a magyar termelők jelenlétét, aktivitását, termelési kedvét, szakmai hozzáértését és áru-termelési gyakorlatát is hivatott jelezni. Természetesen ez egy-egy termék és egy-egy termelő helyzetbe hozását, piacra való bevezetését, megismertetését hozta magával.

A tanyán található már egy 500 kg gyümölcsöt befogadó duplafalú automata lekvárfőző üst, amit piac hiányában még nem lehetett beüzemelni, de aszalógép is a rendelkezésükre áll.

A terület, illetve a tanösvény kultúrállapotban tartása önmagában is komoly feladatot és állandó munkát jelent

Egyelőre ezeknek a termékeknek a piaca nem biztosított, pontosabban a magas költségeket nem lehet az árakban érvényesíteni. A magas költségek közé sorolható a kézi munkaerő megfizetése, amellyel még az is a gond, hogy kevés a jelentkező, és sokan nem végeznek minőségi munkát. A gépek hatékonysága pedig kisebb, a minőség pedig csak lé alapanyagának megfelelő, mert sérül a gyümölcs.

A szakma szépsége azonban felülírja a művelési és piaci nehézségek okozta gondokat, hiszen aligha van nagyobb szakmai gyönyörűség annál, amikor például kajsziból már közel húsz fajta sorakozik az ültetvény soraiban – igaz, ma közel 50 fajta van már indokolatlanul köztermesztésben –, ami előbb-utóbb arra lesz alkalmas, hogy fajtabemutatót lehet rá szervezni, hiszen ennyi fajta aligha található máshol egy helyen az országban. Ugyanilyen igényességgel folyik a meggyfajták tesztelése, és amelyik nem produkál, ahelyett a

piacosabb bőtermők foglalják el majd a helyet.

A tanyára és az oktatásra koncentrálva

A 2003 és 2011 közötti időszak volt igazán nehéz, hiszen a főállásban és a saját vállalkozásban kellett egyszerre megfelelni, ugyanakkor a tanya dolgait is elengedhetetlen volt folyamatosan intézni.

2011 óta kicsivel több idő jut már olyan szakmai finomságokra is, mint a gyümölcsaszalás, vagy almacsipsz készítés, évente csak mintegy 200 kg almából, abból a célból, hogy a vendégeknek, barátoknak egy kis meglepetést tudjanak szerezni. Ez is igazolja, hogy Kujáni László mennyire szereti a hivatását, és mindezt annak az időszaknak és szakmaiságnak is köszönheti, amit a növényvédő állomáson a '80-as, '90-es években eltöltött.

Egyáltalán nem gondolkodik azon, hogy a tanyáján visszavonulva csendes, önsajnálkozó öregedésbe kezdjen. Gyümölcsfákat telepít a beteg ültetvényrészek kiváltására, ügyel a folyamatos vízellátásra, amelyet öntözőrendszer biztosít. A részbeni feldolgozás, a kereskedelem pedig megint egész embert igényelne, hiszen a szőlőt és a gyümölcs nagyobbik részét értékesíteni kell.

Vannak emellett bosszantó szakmai dolgok is, mint például a gyengébb adottságú, 1-1,5%-os humusztartalmú homokos területrészek, ahol nagyobb volt a kallócserebogárparjorkártétel, amely a meggy kipusztulását okozta. Helyükre kajszit kellett

Számos szépen felújított és újonnan épített épület alkotja azt az épületegyüttest a tanyán

► FOLYTATÁS A 140. OLDALRÓL

telepíteni, több fajtából, a jobb tárolási hajlam és piac igényeinek figyelembevételével.

Aztán napirendi kérdés például, hogy a szőlőben is fontos lenne a talajtakarás, de gondot jelent az évelő gyomnövények felszaporodása a sorok között, ezért többször fel kellett tárcsázni, és újrafüvesíteni. Rengeteg tehát a munka, a tanya ültetvényeinek, tanösvényének rendben tartása különösen fontos, hiszen a tanfolyamokra, rendezvényekre érkező termelők nem láthatnak szakmai hibákat, miközben a helyes gazdálkodási és növényvédelmi gyakorlatot tanulják az előadásokból – mondja Kujáni László, akinek egy perc szabadideje sincs, de talán még a gondolati szabadsága is korlátozott. Az elmúlt évben pedig az AKG-s, 80 órás tanfolyamok is elindultak a Kujáni Szaktanácsadó Kft. szervezésében, ami megint a tanya tervezett munkái elől von el némi időt.

A jövő is elkezdődött

Kujáni László szerencsésnek vallja magát, részben azért, mert a felesége is agrármérnök, és mert mindkét lányuk szintén az agrárpályát választotta. Nem kellett őket kapacitálni, jóllehet számos másik egyetem és pálya is elérhetővé vált volna számukra. Ugyan eleinte rabszolgamunkának aposztrofálták a gazdálkodást, de aztán fordult a szél...

Idősebbik, Kati lányuk Mosonmagyaróváron végzett, szaktanácsadó szakmérnöki diplomát, majd Gödöllőn Phd-fokozatot is szerzett. Az FM-ben dolgozik, a Kertészeti Főiskolán tanít, Brüsszelben pedig a környezetvédelmi tárgyalásokat folytatja,

Kujáni László az igen gazdag eddigi életpályája mellett is megmaradt jó humorú, derűt sugárzó embernek

és mindemellett hamarosan befejezi még a növényvédelmi szakmérnököt.

Zsuzsi lányuk mezőgazdasági szakközépiskolában végzett, majd a Kertészeti Főiskolán folytatta, de mellette már Gödöllőn elkezdte a marketing szakot. Ezek sikeres abszolválása után Mosonmagyaróváron a Vidékfejlesztési MSc képzésben vett részt, és jelentkezett Katowicébe, angol nyelvű közgazdaságtani kurzusra. Aztán már idehaza bekapcsolódott a családi vállalkozás munkájába, és az AKG-beadványokkal foglalkozik. Kujáni László úgy fogalmaz, hogy ezért nem fél a gazdaságában elindított fejlesztésektől, mert látja és biztos is benne, hogy a lányai ezt értékelik és továbbvizik.

Amellett, hogy Kujáni László a növényvédős szakma elismert képviselője és a megyei termelők pártfogója, a szakmai környezete is felfigyelt

munkájára. A Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara szakmai napján *Miniszteri elismerésben* részesült.

A család egészséges szakmai rivalizálásának megnyilvánulásaként időközben a felesége Kujáni Lászlóné Cser Olga az „Év agrárembere 2014” cím büszke tulajdonosa lett, szintén elismerendő azt a magas szintű szakmai tevékenységet, amelyet a növényvédelem oktatásában és immár címzetes főiskolai docensi minőségében végzett. Nem mellékesen pedig a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Országos Szervezetének alelnöke.

Kujáni László az igen gazdag eddigi életpályája, sűrű napi programjai, egész embert igénylő, jövőbe mutató gondolatai és nem titkolt tervei mellett is megmaradt jó humorú, derűt sugárzó embernek. Nem nehéz elvegyülnie a gazdatársak között, hiszen megjelenése, megnyilvánulásai is igazi egészséges gazdaszemléletet, szorgalmat és szakmai alázatot tükröznek. Sokat tett le a szakma asztalára, és óvatos jövődőléssel fejezi ki, hogy legalább tíz évig szeretné még ugyanilyen intenzitással mindezt folytatni. Erre a saját szorgalma, kreativitása és természetesen családja, felesége, lányai jelentik a garanciát, táplálják belé az erőt, a hitet. De a tanya csendje, hangulata, munkára inspiráló közege is minden bizonnyal hozzájárul ehhez...

Aligha van nagyobb szakmai gyönyörűség annál, amikor például kajsziból már közel húsz fajta sorakozik az ültetvény soraiban